

Abstrakt

Diplomová práce je zaměřena na historický vývoj a základy platné právní úpravy účastenství v České republice. Práce se též stručně věnuje právní úpravě účastenství v Itálii. Účastenství je bezesporu jedním z nejproblematictějších prvků trestního práva. Nicméně je jeho neopominutelnou součástí, bez které by nebylo možné naplnit základní účel trestního práva – ochranu společnosti. Navzdory výše zmíněnému, není účastenství věnována přílišná pozornost nejen zákonodárcem, ale i právní obcí.

Cílem diplomové práce je poskytnout čtenáři ucelený pohled na problematiku účastenství v užším smyslu včetně kritiky nejproblematictějších aspektů platné právní úpravy. Zaměřuje se zejména na podmínky trestní odpovědnosti a základní charakteristiku jednotlivých forem účastenství v užším smyslu jak v české, tak v italské právní úpravě. Jednotlivé instituty komparuje a hodnotí. Upozorňuje na problematické aspekty a představuje možná východiska pro budoucí úpravy. Cíle diplomové práce bylo dosaženo analýzou právní literatury, judikatury a relevantních právních předpisů.

Diplomová práce je rozdělena do šesti kapitol. První kapitola seznamuje čtenáře s genezí institutu účastenství na našem území od dob kmenové společnosti po právní úpravu platnou do konce roku 2009. Vyzdvihuje zásadní okamžiky, které významně ovlivnily vývoj institutu a zdůrazňuje význam jednotlivých trestněprávních kodexů.

Druhá kapitola pojednává o obecné charakteristice pachatelství. Definiuje pojem pachatele, spolupachatele a nepřímého pachatele. Jednotlivé formy pachatelství komparuje a klade důraz na jejich vzájemné odlišení. Rovněž poukazuje na rozdílné prvky pachatelství a účastenství.

Třetí kapitola se věnuje základní charakteristice trestné součinnosti a popisuje dva základní systémy pojetí pachatelství a účastenství – monistický a dualistický systém.

Čtvrtá kapitola představuje čtenáři platnou právní úpravu účastenství v České republice. Nejprve definiuje podmínky trestní odpovědnosti a zásadu akcesority. Posléze se zaměřuje na popis jednotlivých forem účastenství v užším smyslu – organizátorství, návod a pomoc. V závěru se zabývá trestáním účastenství a zánikem trestnosti účastenství.

Pátá kapitola přibližuje čtenáři základy právní úpravy účastenství v Itálii. Hlavní část kapitoly je věnována rozboru relevantních ustanovení italského trestního zákoníku. Poslední část srovnává italskou a českou právní úpravu účastenství.

Šestá, poslední kapitola, se věnuje zhodnocení platné právní úpravy účastenství a její kritice. Rovněž pojednává o úvahách *de lege ferenda* o možném budoucím směřování právní úpravy účastenství v České republice.